

DALIMILOVA KRONIKA

Kronika sepsaná počátkem 14. stol. neznámým autorem (název Dalimilova kronika se vžil podle staršího, zjevně nepodstatného názoru, že jejím autorem byl boleslavský kněz Dalimil Mezeřícký). Text kroniky se dochoval v řadě rukopisů. Niže uvedená ukázka je z rukopisu Videňského, pocházejícího pravděpodobně z konce 14. stol.

Tuto fye poczyna kronyca

- Mnozy powyely hledagy,
w tom mudrze a dwornye czynye,
ale ze fwe zemye netbagy,
5 tyem fwoy rod fproftenitwym wynye.
Nebo ez by fye do nych ktere czty nadyeli,
fwe zemye by fikutky gmyeli,
z nychz by fwoy rod wefiken zwyedyeli,
a odkud by przyly, wyedieli.
10 Jaz tych knyeh dawno hledagy
a wezdy toho zadagy,
aby fye w to nyekto mudry vwazal
a wfle czelke fikutky w gedno fwazal.
A dotad fem toho zadal,
15 donydz fem toho prawye nezbadal,
ze fye w to nykte nechcze otdaty,
pro to fye fam w to mulym vwazaty.
Ale wyez, zet wlyno gefit tu kronyku pfaty,
pro tot chczy rozlycznych hledaty.
20 Nebt to za gifto powyedye,
zet nykdyez czyele kronyky newyedye,
neb gegye pyfarzy newelmy fu fnazny byly,
pro to fu mnoho opuftyli,
gedno o fwem krugi a gyneho malo mluwyecze
25 a mnoho rozlyczneho opuftyecze,
a tyem prawy fied tratyecze.
Nalez kronyku v knyzie stareho v Boleslawy,
ta wfieczky gyne oflawy,
ta my giftye Wlafityny boge wyprawy.
30 Proto, budel ly praziku nebo brzewnawiku kronyku czyfity,
tyem fye prawye vgifity,
ze na ny gefit mene postaweno,
ale flow wyecze mluweno.
A opatowyczka, ta czafito bludy,
35 aczt wyecze mluwy, wfak tobu fludy,
wyflehradka my fye naymene flybyla,
ale naylepfyfiet gefit na Boleslawy byla.
To raczte wflychny wyedyety,
zet fye ya chczy te drzyety.

- 40 Ale naleznefly kde czo gynak nez tuto mluweno,
wyez, zet to gefit mu woly nepromyenyeno,
ale yakz tam gefit postaweno,
takezt gefit y mnu tuto wftaweno.
Rzieczy prazdne, gelikoz mohu, myfily vkratyty,
45 awfak myfł czielu myfily polozyty,
aby fye tyem mohl kazdy radyegi wcyty
a k fwemu fye yaziku wyecze fnazyty.
Nebo wlyfłye mudry rzyecz mudru mudrzyegy bude
a tuzebny tyemto tuhy zbude.
50 laz ty tuto fproftnye polozy
a na to lepfyeho proffy,
aby pro nalfye zemye czest
y pro nalfych neprzatel left
oprawył mu rzyecz rymem krafnym
55 a oflawil hlaholem yafnym,
a mne tyem nehanyegy,
by rzekl: „Plete fye neumyegie.“
lat fye w tom fam dobrze znagy,
gedno zet o mem yazyku welmy tbagy.
60 Tot mye gefit k tomu gyz wzbudylo
a tot mye gefit k wlyly przypudylo.

O poczatzcye iazyka czelkeho

- W fribkem yaziku gefit zemie,
gyez Charwaczgy gefit gmie.
65 W tey zemy byelle lech,
gemuz gmye byelle Czech.
Ten muzoboyftwa fye doczyny,
pro nyez fwu zemy prowyny.
Ten Czech gmyele bratruow fleft,
70 pro nyez gmyelle mocz y czest,
a ot nych mnoho czeledy,
gyz gedne noczy Czech ofledy.
Y wybra fye fe wflym z zemye,
gyez byelle Charwatzgy gmye.
75 Y bra fye lefem do lefa,
dyetky fwe na pleczy nefa.

A kdyz dlhuho lefem gyde,
 k welykemu hwozdu przyde.
 Tu fye ftefczye czeledy gehu.
 80 Y weczce Czech: „Ach, bieda fktutka meho,
 ze gfte wy pro mye w teyto nuzy
 a glu pro mye wafly domowe hufty luzy.“
 Y weczce Czech k fwemu fboru:
 „Podegdyem pod tuto horu,
 85 dyetem a fkotu odpoczynem
 a fnad fye tuto s tuhu mynem.“
 Zaytra v prawe zorzye
 by Czech lam fedm na tey horzye,
 s nyez wfychnu zemy ohleda,
 90 a dale gym gyty neda
 rzka: „Mamy zemi po fwe woly,
 budu nem fde plny ftoli,
 zwyerzy, ptakow, ryb, wczel dofty,
 ot neprzatel dofty twrdofy.“
 95 Iako by fye dnef na pufczy ftalo.
 kdezto by gym nycz neprzekazalo.
 Ale f te hory na zemy zrzyechu,
 proto tey horzie Rzyf wzdyechu.
 Prwe chleba negmyegiechu,
 100 gedno maflo a ryby giedyechu.
 Prwe leto laz wzkopachu,
 druheho leta radlem wzorachu.
 Ale ze gych ftarofcie Czech diechu,
 pron zemy Czechy wzdyechu.
 105 Ty lidee wyerny byechu
 a fwe fbozye obecno gmyechu
 Komuz fye czo nedoftanyeffe,
 ten v druha jako fwe wezmyeffe.
 Geden obyczeg zly gmyegyechu,
 110 ze manzeltwa nedrzyechu.
 Tehdy ygedna zena muzem gifa nebyeffe
 a geden muz zen mnoho gmyegyeffe.
 Prawye fkotky przybywachu,
 na kazdi weczce noweho manzeltwa hledachu.
 115 Sudczie negmyegyechu,
 nebo lobie nekradyechu.
 Pakly fye kdy ftala ktera fwada,
 v ftarzyeglyeho budyeffe rada,
 aby prawo vczynyli,
 120 prawemu fkody polepfyli.
 Mynu let welmy mnoho,
 ze fye drzyechu ten lyd obyczyegie toho.

O Libuffynu otczy mudremu

A kdyz mnohy mynu rok,
 125 wfta w zemy muz, gemuz dyechu Krok.
 Ten zemy wfieczknu fudyeffe
 a mudrofty gye vczyeffe.
 Potom Krok gyde do nawy
 a trzy dczery mudre oftawy,
 130 Kaziu, Tetku a Lybuffy,
 o trzetye mluwyty muffy.
 Kazye fedyela na Kazynye
 a Tetka na Tetynye.
 Lybuffye prorokyny byeffe,
 135 ta wflyeczku zemy fudyeffe.
 Sta fye, ze o mezy fye dwa fwadyfta
 az lobie dobrze przybyfta.
 Lybuffye fye gye gich fudyty
 a wynneho chtyeffe fmutyty.
 140 Wynny gye fye Libuffye hanyety
 rzka: „Nechczy tebe za fudczy gmyety,
 neb zena lepe vmye gehlu ffty
 nez w fudie muzye fudyty.
 Auwech, kaco mye to welmy rudy,
 145 ze nafly zemy zena fudy.“
 Y gye fye gye wyczce wflicz pany hanyety,
 gehoz ya nechczy mluwyty.
 Lybuffye to wflyfrywffly,
 nemudrze mu przyhowyewffly,
 150 nycz gemu neotpowiedye,
 ale walny fnyem zapowiedie.
 Kdyz fye na fnyem wflychny fnydu,
 a przed Libuffy przigiedu,
 tehdy te wflicz zemye maty
 155 gye fye hanby fwe zalowaty.
 Zemyene to wflyflewffle,
 fwe fye hofpodye nafmyewffle,
 jako f patra fye wzpodgemffle,
 radi ygedne newzemffle,
 160 krzyknu wflychny gednym hlaem:
 „Newyplatymy toho gednym wlaem.
 Prawdut ge mluwyl czlowyck tacy,
 nebot gefl wyla muz wflyfky,
 genz fye przed zenu fudy,
 165 gehoz k tomu nuzie neprzypudy.
 Gyz dele nechczem howyety,
 chczem muzie za hofpodu myety.
 Gednohot na tobie profymy:
 powyez nem wyeffczbamy fwymy,
 170 z ktere nem zemie radyff nam knyezie wzyety,
 nebot w fwe zemy nemozem podobneho gmyety.“